

ВИВЧЕННЯ ДИНАМІКИ ПОПИТУ НА ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ДЛЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СЕКТОРУ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Городецька В.І., Лебединець В.О., Коваленко С.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

gorodetskaya87@gmail.com

Фармацевтичний ринок в Україні має тенденцію до стабільного розвитку, що зумовлює збільшення потреби у фахівцях для даної галузі. Результати досліджень експертів кадрових агентств свідчать, що фармацевтичний сектор України протягом останніх 5 років входить до п'ятірки сфер діяльності, що знаходяться на піку популярності на вітчизняному ринку праці [2,5-7]. За даними Міжнародного кадрового порталу HeadHunter та кадрового холдингу «Апсор» приріст кількості вакансій фармацевтичної галузі протягом 2012-2013 рр. склав 54% [1]. Однак, незважаючи на збільшення попиту, резерви кваліфікованих фахівців в індустрії залишаються недостатніми, що створює кадровий дефіцит на ринку праці, в умовах якого пошук висококваліфікованих робітників з кожним днем стає все більш складною та актуальною задачею для роботодавців. Паралельно також підвищується і рівень пред'явлених до здобувачів вимог, у тому числі і освітніх.

З огляду на високу затребуваність фахівців із забезпечення та управління якістю (ЗЯ/УЯ) в багатьох сферах та зокрема у фармацевтичній промисловості не лише України, а й за кордоном, що доводилось нами у попередніх публікаціях [3,4], проблема забезпечення такими кадрами потребує детального вивчення. Не вирішеним є питання встановлення обсягів існуючого дефіциту даних кадрів, встановлення номенклатури дефіцитних посад та вимог роботодавців щодо освітнього рівня та досвіду кандидатів на відповідні посади, що і стало об'єктом нашого дослідження.

З метою визначення тенденцій щодо розширення сучасного фармацевтичного ринку праці та визначення частки досліджуваних фахівців з УЯ у даному сегменті ринку праці нами був проведений аналіз вакансій на кадрових порталах rabota.ua, jobs.ua, work.ua та в онлайн-рекрутинговій системі HeadHunter за 2012-2013 рр.

Загалом було вивчено 4760 вакансій за 2012 р. та 14788 вакансій за 2013 р. Аналіз також включав вивчення резюме, розміщених протягом 2012-2013 рр. на вищевказаних кадрових порталах загальною кількістю 19759 резюме.

У структурі вакансій сегменту «Медицина/Фармацевтика» нами була виділена досліджувана категорія «Фахівці відділу ЗЯ/УЯ», у складі якої нараховано 9 резюме і 46 вакансій у 2012 р. та 53 резюме і 146 вакансій у 2013 р. З метою визначення рівня дефіциту таких фахівців нами були розраховані індекси співвідношення кількості розміщених резюме і вакансій. Для зазначеної категорії посад дані індекси склали 0,2 та 0,36 відповідно у 2012 та 2013 рр. Результати вказують на гострий брак зазначених кадрів та актуальність їх професійної підготовки.

Аналіз структури рейтингу запитів роботодавців свідчить, що найбільшим попитом у категорії «фахівці відділу ЗЯ/УЯ» протягом 2012-2013рр. користувались саме фахівці з питань ЗЯ/УЯ, а також фахівці з контролю якості (рис. 1).

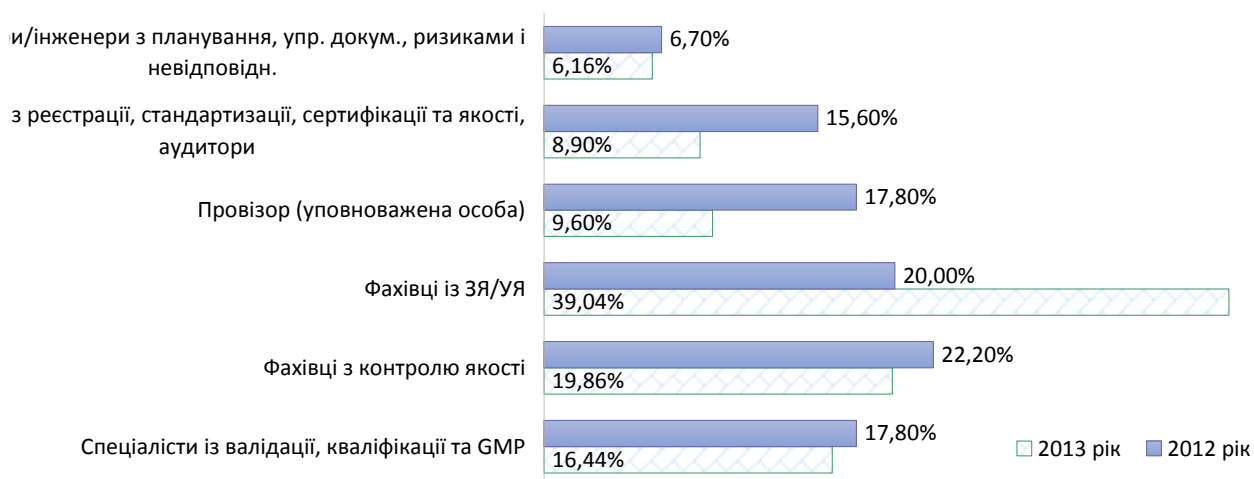

Рис. 1. Структура переліку вакансій на посади у відділ з якості на ФП

Детальний перелік вакансій та резюме, що публікувались роботодавцями у категорії «фахівці відділу ЗЯ/УЯ» протягом 2012-2013 рр., свідчить, що номенклатура посад для даного сектору значно розширилась.

Для визначення відповідності рівня підготовки кандидатів заявленим посадам нами був здійснений детальний огляд резюме, який підтвердив відсутність профільної освіти у більшості осіб. Так, аналіз резюме за 2012 рік засвідчив, що жоден кандидат не мав базової фармацевтичної освіти у поєднанні з освітою за спеціальністю

«Якість, стандартизація та сертифікація» (ЯСС), а прагнення працювати за даним напрямом базувалось загалом на наявності прослуханих короткотривалих (переважно тижневих) курсів підвищення кваліфікації у сфері ЗЯ/УЯ, що не дозволяє отримати професійні вміння та навички у повному обсязі. Дані щодо освіти в резюме за 2013 рік вказують, що лише 9% претендентів мають фармацевтичну освіту у поєднанні з освітою за спеціальністю «ЯСС», що є найбільш доцільним для цих посад (рис. 2).

Рис. 2. Кваліфікації за дипломом претендентів на посади фахівців із ЗЯ/УЯ

Очевидно, зважаючи на відсутність профільної підготовки фахівців із ЗЯ/УЯ, роботодавці висувують досить лояльні вимоги щодо досвіду роботи до претендентів на дані посади порівняно з іншими вакансіями (рис. 3). Основним у розглянутій категорії є досвід роботи 1-2 роки або бажаність досвіду роботи на аналогічних посадах, порівняно з іншими категоріями фармацевтичної галузі, де основним є досвід роботи 3-6 років. Група вакансій з досвідом 3-5 років зберігає актуальність лише для керівних посад у відділі контролю та ЗЯ/УЯ.

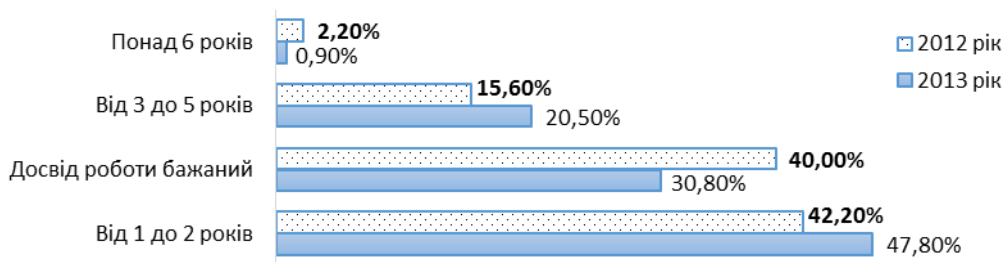

Рис. 3. Структура вакансій за досвідом роботи кандидата на посаду у 2012-2013 рр.

Отже, здебільшого роботодавці згодні самостійно навчати та вдосконалювати підготовку кадрів з УЯ силами конкретного підприємства шляхом проходження курсів підвищення кваліфікації, відвідування семінарів та тренінгів, або за рахунок стажування за кордоном.

В результаті проведеного порівняння даних аналізу попиту та пропозиції на фахівців із ЗЯ/УЯ в фармації нами була визначена тенденція щодо збільшення кількості вакансій у даній категорії, розширення номенклатури пропонованих посад. Дані факти свідчать про зростаючий дефіцит кваліфікованих фахівців відділу ЗЯ/УЯ на підприємствах з виробництва лікарських засобів, підготовка яких на базі вітчизняних ВНЗ є актуальною проблемою та може бути вирішена шляхом відкриття нової спеціальності «Управління якістю в фармації», розробка освітніх стандартів для якої є предметом наших подальших досліджень.

Перелік використаних літературних джерел

1. Барометр ринку праці України 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://hh.ua/article/13148>
2. Ворошилова О. Самі затребувані фахівці у 2014 / О. Ворошилова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://ykrnews.com/biznes-i-karera/sam-zatrebuван-fah-vc-u-2014.html>
3. Лебединець В.О. Актуальність підготовки фахівців з управління якістю для фармацевтичної галузі / В.О. Лебединець, В.І. Городецька // Актуальні питання створення нових лікарських засобів: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. студ. та мол. вчених. – Х.: Вид-во НФаУ, 2010 – С. 410.
4. Городецька В.І. Обґрунтування необхідності професійної підготовки фахівців з управління якістю у фармації / В.І. Городецька, В.О. Лебединець, С.М. Коваленко // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2012. – №1(21). – С. 24-32.
5. Кому піднімуть зарплати в 2013 році. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://hitjob.com.ua/news/2130/>
6. ТОП-10 найбільш затребуваних фахівців у 2010 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://archive.kontrakty.ua/gc/2009/31-32/5-top-10-naibolee-vostrebovannykh-specialistov-v-2010-godu.html?lang=ua>
7. ТОП-10 найбільш затребуваних професій 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vcourse.ua/ua/business/samykh-vostrebovannykh-professiy-2012-goda.html>